

**MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII
AL REPUBLICII MOLDOVA**

CE SE SCHIMBĂ ÎN CURRICULUM?

CURRICULUM PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR

Copiii cu vârsta de la 2 la 7 ani

**Prezentare analitică a proiectului Curriculumului 2026
Material pentru consultări publice**

Chișinău, 2026

1. Scopul elaborării materialului

Prezentul material explică schimbările introduse prin proiectul Curriculumului pentru învățământul preșcolar 2026, destinat copiilor cu vârsta de la 2 la 7 ani. Documentul susține consultările publice și oferă cadrelor didactice, managerilor, formatorilor, părinților și altor participanți la procesul educațional o imagine clară asupra continuităților, modificărilor și elementelor noi.

Analiza raportează proiectul din 2026 la Curriculumul pentru educație timpurie aprobat prin Ordinul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării nr. 1699 din 15 noiembrie 2018 și publicat în 2019, la Metodologia de dezvoltare a curriculumului disciplinar din 2025 și la Cadrul de referință al Curriculumului Național. În această prezentare, formularea „Curriculumul din 2018” desemnează documentul aprobat în 2018 și publicat în 2019.

Comparația cu versiunea anterioară utilizează exclusiv informațiile comparative formulate în Tabloul elementelor de noutate și al schimbărilor curriculare, precum și precizările explicite din proiectul Curriculumului 2026. Materialul nu introduce constatări care nu pot fi susținute prin documentele analizate.

Prezentarea descrie elementele păstrate, modificate și introduse, explică argumentele schimbărilor, urmărește efectele asupra activității educatorului și asupra experiențelor copilului, analizează progresia pentru etapele de vârstă 2-3 ani, 3-5 ani și 5-7 ani și precizează condițiile de implementare. Materialul nu înlocuiește textul integral al Curriculumului.

2. Este important de înțeles

- Interdisciplinaritatea sprijină transferul. Educatorul păstrează obiectivele fiecărei dimensiuni curriculare și construiește situații în care copilul folosește simultan limbajul, mișcarea, gândirea, cooperarea și creația.
- Conținuturile fundamentale nu sunt înlocuite de proiecte. Proiectele și produsele organizează aplicarea conținuturilor și permit copilului să demonstreze ce poate face.
- Temele cross-curriculare nu elimină dimensiunile curriculare. Ele creează legături între dimensiuni și reduc repetările, păstrând identitatea fiecărui domeniu de activitate.
- Noile educații nu devin discipline separate. Ele apar în contexte de învățare, precum educația pentru valori, sănătate și stare de bine, pace, egalitate și incluziune, dezvoltare durabilă, cetățenie globală, media și competențe digitale etc.
- Produsele nu înlocuiesc jocul și explorarea. Ele pot fi trasee motrice, colaje, cărți ilustrate, jurnale, postere, modele, colecții, expoziții, interpretări și conținuturi media simple, realizate prin activități adecvate vârstei.
- Rezultatele învățării nu transformă activitatea preșcolară într-o listă rigidă de performanțe. Ele oferă repere observabile pentru proiectare, feedback și adaptarea sprijinului.
- Tehnologia completează, nu înlocuiește experiențele directe. Jocul, interacțiunea, activitățile în aer liber și explorarea practică rămân prioritare.
- Progresia nu cere același ritm tuturor copiilor. Etapele de vârstă oferă repere, iar aplicarea respectă particularitățile individuale, zona proximei dezvoltări și nevoia de sprijin.

3. Schimbările esențiale

3.1. Sistem de competențe mai concentrat și progresiv

În Curriculumul aprobat în 2018	Pentru unele competențe specifice era prevăzut un număr mai mare de unități de competență decât recomandă Metodologia de dezvoltare a curriculumului disciplinar. Așteptările puteau deveni fragmentate și dificil de urmărit pe perioade mai lungi.
În proiectul Curriculumului 2026	Pentru unele dimensiuni se reduce numărul competențelor specifice sau al unităților de competență. Competențele specifice includ, de regulă, între una și patru unități de

	competență, cu excepții justificate de numărul de activități. La Formarea reprezentărilor elementare matematice, șase competențe specifice sunt reduse la patru.
În activitatea educațională	Educatorul selectează unități de competență în raport cu dimensiunea curriculară și revine sistematic la aceeași unitate de competență pentru a observa progresul pe termen mai lung.
Pentru copil	Copilul are timp să exerseze, să repete, să transfere și să consolideze. Progresia trece de la recunoaștere și participare la aplicare, explicare, argumentare, alegere și creație.
Argumentare	Schimbarea reduce supraîncărcarea, facilitează corelarea dintre competență, conținut, activitate și evaluare și permite adaptarea la ritmurile individuale.
Unde este reflectat	Proiectul Curriculumului, pp. 9-11 și pp. 15-17; progresia este vizibilă în toate unitățile de învățare, pp. 19-172.
Exemplu concret	În Educația pentru sănătate, copilul de 2-3 ani recunoaște obiectele de igienă și participă la rutine cu sprijin, copilul de 3-5 ani aplică reguli cu sprijin minim, iar copilul de 5-7 ani selectează obiectele potrivite, explică rolul igienei și acționează autonom, pp. 19-30.

3.2. Reconfigurarea unor dimensiuni curriculare

În Curriculumul aprobat în 2018	Structura competențelor specifice nu mai răspundea integral finalităților actualizate ale educației timpurii și schimbărilor sociale și tehnologice. Tabloul noutăților indică necesitatea revizuirii mai multor dimensiuni.
În proiectul Curriculumului 2026	Sunt formulate competențe specifice noi pentru Educație fizică, Dezvoltare personală, Educație pentru limbaj și comunicare, Educație digitală și Educație muzicală. În Formarea reprezentărilor elementare matematice, două competențe sunt comasate, iar domeniul este organizat în jurul mulțimilor și numerelor, măsurării, formelor geometrice și orientării spațio-temporale.
În activitatea educațională	Educatorul își reproiectează unitățile în jurul noilor formulări și urmărește mai explicit autonomia, autoreglarea, comunicarea, explorarea, creația, cooperarea și comportamentele responsabile.
Pentru copil	Copilul beneficiază de experiențe autentice: își cunoaște preferințele, reglează emoții, cooperează, comunică oral și grafic, rezolvă situații matematice, creează prin arte și explorează resurse digitale sub supraveghere.
Argumentare	Reconfigurarea corelează finalitățile cu Profilul de dezvoltare a copilului, cu competențele-cheie și cu realitățile sociale și tehnologice descrise în concepția Curriculumului.
Unde este reflectat	Tabloul noutăților, p. 1; competențele specifice, pp. 15-17; Educație fizică, pp. 29-40; Dezvoltare personală, pp. 42-54; Limbaj și comunicare, pp. 68-97; Educație digitală, pp. 140-143; Educație muzicală, pp. 159-172.

3.3. Arhitectura explicită a unităților de conținut recomandate

În Curriculumul aprobat în 2018	În curriculumul anterior, unele conținuturi trebuiau deduse din competențe, unități de competență, exemple de activități și indicatorii corelați ai Standardele de învățare și dezvoltare a copilului de la naștere până la 7 ani. Conceptele, procesele și relațiile nu erau prezentate ca elemente curriculare distincte.
În proiectul Curriculumului 2026	Fiecare unitate de învățare prezintă: concepte fundamentale/ procese și relații esențiale; conținuturi aplicative și contextuale; contexte de învățare; conținuturi interdisciplinare; temă cross-curriculară; produse; noțiuni-cheie.
În activitatea educațională	Educatorul vede clar ce concepte formează, ce acțiuni organizează, în ce contexte le aplică și prin ce produse poate observa progresul. Ordinea rămâne flexibilă și poate fi adaptată grupei.
Pentru copil	Copilul învață de la concret la abstract și de la acțiune la explicare. Același concept este întâlnit în rutine, jocuri, explorări, conversații, mișcare și creație.
Argumentare	Structura respectă Metodologia și crește coerența internă a unității de învățare. Ea separă clar ceea ce copilul înțelege de ceea ce face în situații reale.
Unde este reflectat	Tabloul noutăților, p. 1; rubrica „Unități de conținut recomandate” din toate unitățile, pp. 19-172.
Exemplu concret	La tema siguranței, proiectul separă conceptul de siguranță personală, situațiile de risc, regulile și solicitarea sprijinului de conținuturile aplicative, precum jocurile de rol, semnele de avertizare și alegerea adultului de încredere, pp. 21, 25 și 29-30.

3.4. Rezultate observabile și finalități pentru fiecare etapă de vârstă

În Curriculumul aprobat în 2018	Așteptările erau exprimate în principal prin competențe specifice și unități de competență și erau deduse prin corelarea cu indicatorii din Standardele de învățare și dezvoltare a copilului de la naștere până la 7 ani.
În proiectul Curriculumului 2026	Pentru fiecare unitate de competență sunt formulate rezultate ale învățării observabile. Pentru fiecare dimensiune curriculară sunt formulate finalitățile învățării pentru etapele de vârstă 2-3 ani, 3-5 ani și 5-7 ani. Corelarea directă cu indicatorii Standardele de învățare și dezvoltare a copilului de la naștere până la 7 ani este exclusă din structura unităților.
În activitatea educațională	Educatorul proiectează pornind de la rezultate, observă comportamentele copilului în contexte reale, oferă feedback și ajustează sprijinul. Evaluarea formativă devine parte a activității, nu o etapă separată.
Pentru copil	Copilul își demonstrează progresul prin acțiuni, explicații, alegeri, creații, mișcare, cooperare și comportamente. Progresul devine vizibil fără testare formală neadecvată vârstei.
Argumentare	Rezultatele sporesc alinierea dintre curriculum, proiectare, experiența copilului și evaluare. Ele oferă repere comune educatorului și familiei, păstrând traseele individuale.

Unde este reflectat	Tabloul noutăților, p. 2; rubricile „Rezultatele învățării” și „Finalitățile învățării” din pp. 19-172.
Exemplu concret	În Educația fizică, rezultatele urmăresc trecerea de la imitarea mersului, alergării și săriturii la combinarea și adaptarea deprinderilor motrice, gestionarea efortului și cooperarea în jocuri de grup, pp. 30-40.

3.5. Valorile devin element structural al Curriculumului

În Curriculumul aprobat în 2018	Documentele anterioare urmăreau atitudini și comportamente, însă proiectul 2026 prezintă valorile ca sistem explicit și ca reper vizibil pentru fiecare domeniu de activitate.
În proiectul Curriculumului 2026	Curriculumul organizează valorile în patru categorii: personale, sociale, naționale și general-umane. Fiecare domeniu de activitate începe cu valori proiectate, iar acestea sunt valorificate în competențe, conținuturi, activități și finalități.
În activitatea educațională	Educatorul selectează situații în care valorile se manifestă prin acțiuni: respectarea rândului, alegerea responsabilă, grija față de corp și mediu, cooperarea, respectarea diversității, exprimarea onestă și participarea la viața grupei etc.
Pentru copil	Copilul nu memorează definiții ale valorilor. El le exersează prin joc, relații, alegeri și responsabilități simple. Accesul egal la roluri și materiale și evitarea stereotipurilor susțin echitatea, inclusiv egalitatea de gen.
Argumentare	Schimbarea răspunde concepției copilului ca participant activ și mic cetățean și corelează dezvoltarea personală de viața socială și culturală.
Unde este reflectat	Sistemul de valori, pp. 8-9; valorile proiectate pentru Sănătate și motricitate, p. 18; Eu, familia și societatea, p. 41; Limbaj și comunicare, p. 67; Științe și tehnologii, p. 98; Arte, p. 144.

3.6. Noile educații și temele cross-curriculare

În Curriculumul aprobat în 2018	Tabloul noutăților precizează că noile educații erau dificil de identificat în curriculumul anterior. Integrarea transversală nu era vizibilă ca element constant.
În proiectul Curriculumului 2026	Noile educații apar în rubrica „Contexte de învățare”. Curriculumul integrează șase teme cross-curriculare: Sănătate; Dezvoltarea personală și orientarea în carieră; Educație STEAM; Educație interculturală și dialog intercultural; Educație pentru identitate, cetățenie democratică și drepturile omului; Alfabetizare funcțională și digitală.
În activitatea educațională	Educatorul pornește de la interesul copilului sau de la o situație reală, stabilește contribuția dimensiunilor curriculare și organizează proiecte tematice, activități integrate și produse comune.
Pentru copil	Copilul folosește în aceeași activitate limbajul, gândirea, mișcarea, creativitatea și cooperarea. El face legături între experiențe și aplică achizițiile într-un context relevant.

Argumentare	Abordarea reduce fragmentarea și repetările, susține transferul și leagă învățarea de sănătate, identitate, mediu, cultură, viață socială și utilizarea responsabilă a informației.
Unde este reflectat	Tabloul noutăților, pp. 1-2; rubricile „Contexte de învățare”, „Conținuturi interdisciplinare” și „Temă cross-curriculară” din unitățile de învățare, pp. 19-172.
Exemplu concret	În unitatea de învățare „Aleg un stil de viață sănătos” de la dimensiunea curriculară „Educația pentru sănătate”, tema cross-curriculară este Sănătate, iar la 5-7 ani poate fi selectată și Educația STEAM, prin observarea, compararea și organizarea alegerilor privind alimentația, mișcarea și odihna, pp. 27-28.

3.7. Consolidarea orientării practice și a produselor cu sens

În Curriculumul aprobat în 2018	Curriculumul anterior valorifica activitățile practice și jocul. Proiectul 2026 sistematizează produsele în structura fiecărei unități de învățare și le leagă de rezultate observabile și contexte autentice.
În proiectul Curriculumului 2026	Sunt propuse produse individuale și colective: cărți ilustrate, colaje, jurnale, postere, portofolii, trasee motrice, mini-ghiduri, modele, colecții, expoziții, interpretări, jocuri cooperative și conținuturi media simple etc.
În activitatea educațională	Educatorul proiectează obiective și sarcini care se finalizează cu un produs adecvat vârstei și folosește produsul ca dovadă a procesului, progresului nu ca scop decorativ. El observă alegerile, strategiile, limbajul și colaborarea copilului.
Pentru copil	Copilul construiește, desenează, organizează, explică, prezintă, interpretează, cooperează și reflectează. Produsul îi oferă ocazia să vadă ce a realizat și să comunice altora.
Argumentare	Produsele fac învățarea vizibilă și sprijină evaluarea formativă. Ele conectează conținutul cu viața grupei, familia, comunitatea și mediul apropiat.
Unde este reflectat	Rubrica „Produse” din unitățile de învățare, pp. 19-172.
Exemplu concret	Exemple: „Jurnalul de igienă”, pp. 23-24; „Ghidul micilor protectori”, p. 29; „Albumul ilustrat al emoțiilor”, pp. 52-53; panoul „Așa ne pregătim pentru ieșire”, p. 126; produsele de comunicare, pp. 68-95; produsele matematice și de explorare, pp. 99-139; expoziții și creații artistice, pp. 145-172.

3.8. Diferențiere, incluziune și organizarea grupelor mixte

În Curriculumul aprobat în 2018	Adaptarea la particularitățile individuale era un principiu al educației timpurii. Proiectul 2026 o explicitează prin reguli de organizare, valori și exemple de sarcini.
În proiectul Curriculumului 2026	Curriculumul consacră principiile echității, incluziunii și non-discriminării. Pentru grupele mixte, recomandă grupări flexibile și temporare în funcție de sarcină, interes și suport, evitarea etichetelor, păstrarea unității tematice și niveluri diferite de complexitate.

În activitatea educațională	Educatorul adaptează materialele, timpul, sprijinul, rolurile și dificultatea. El asigură acces egal la jocuri, materiale și experiențe, inclusiv fără diferențieri bazate pe gen, dizabilitate, limbă, etnie, statut socioeconomic sau structura familiei etc.
Pentru copil	Copilul participă la activități comune, primește sarcini accesibile și provocatoare, cooperează cu copii de vârste și posibilități diferite și progresaază fără etichetare.
Argumentare	Schimbarea face aplicabil principiul echității și permite utilizarea Curriculumului în grupe omogene și mixte, menținând obiective comune și trasee diferențiate.
Unde este reflectat	Principiile, pp. 7-8; valorile sociale, pp. 8-9; planul-cadru și regulile pentru grupele mixte, pp. 12-14; exemple de incluziune în unități, de exemplu pp. 40, 44, 47, 52 și 145-172.

3.9. Unitatea de învățare este organizată în jurul unei competențe specifice

În Curriculumul aprobat în 2018	În curriculumul anterior, unitatea de învățare era asociată cu dimensiunea curriculară.
În proiectul Curriculumului 2026	În proiectul 2026, fiecare competență specifică are o unitate de învățare cu titlu reprezentativ. Titlurile exprimă sensul activităților și sunt apropiate de experiența copilului, de exemplu „Am grijă de mine și sunt sănătos”, „Descopăr cine sunt”, „Eu și ceilalți”, „Lumea din jur”, „Resurse digitale în viața mea”.
În activitatea educațională	Educatorul proiectează coerent un parcurs în jurul unei competențe specifice și folosește o terminologie comună cu celelalte trepte de învățământ.
Pentru copil	Copilul participă la experiențe organizate în jurul unui sens ușor de înțeles și poate lega activitățile de propria viață.
Argumentare	Schimbarea uniformizează arhitectura curriculară și facilitează continuitatea către învățământul primar.
Unde este reflectat	Tabloul noutăților, p. 2; titlurile unităților de învățare din pp. 19-172.

4. Progresia explicată prin exemple curriculare

Domeniu sau dimensiune	Exemplul progresiei
Educație pentru sănătate	2-3 ani: copilul recunoaște obiecte de igienă și participă la rutine cu sprijin. 3-5 ani: utilizează obiectele, aplică reguli și observă efectele asupra stării de bine. 5-7 ani: selectează, explică, previne și acționează autonom. pp. 19-30.
Dezvoltare personală	2-3 ani: recunoaște numele, familia, preferințele și emoțiile de bază. 3-5 ani: identifică posibilități și cauze ale emoțiilor, folosește modalități de reglare. 5-7 ani: justifică alegeri, apreciază unicitatea, adaptează exprimarea și aplică strategii de autocontrol. pp. 42-54.
Educație pentru societate	2-3 ani: recunoaște familia și grupa, participă la activități comune. 3-5 ani: cooperează, aplică reguli și își asumă responsabilități simple. 5-7 ani: explică

Domeniu sau dimensiune	Exemplul progresiei
	apartenența, valorifică tradiții, contribuie la scopuri comune și participă responsabil. Pp. 55-66.
Limbaj și comunicare	Progresia trece de la înțelegerea mesajelor simple, exprimarea prin cuvinte, gesturi și imagini, la formularea și organizarea mesajelor, receptarea textelor, explorarea simbolurilor și producerea de mesaje grafice cu sens. pp. 68-97.
Formarea reprezentărilor elementare matematice	Progresia trece de la manipularea și compararea obiectelor la numărare, măsurare, modelare, utilizarea formelor și orientarea în spațiu și timp. pp. 99-125.
Educație pentru mediu	2-3 ani: observă și numește elemente apropiate. 3-5 ani: folosește instrumente simple, compară și descrie schimbări. 5-7 ani: investighează, formulează explicații simple și participă la acțiuni de îngrijire a mediului. pp. 126-139.
Educație digitală	La 5-7 ani, copilul explorează ghidat resurse digitale, respectă reguli, protejează datele și imaginea și elaborează mesaje media simple. pp. 140-143.
Arte	Progresia trece de la reacție spontană, explorare senzorială și imitare la utilizarea intenționată a tehnicilor, interpretare, improvizație, creație, exprimarea preferințelor și comunicarea prin arte. pp. 145-172.

Concluzie

Proiectul Curriculumului pentru învățământul preșcolar 2026 păstrează fundamentele educației preșcolare – centrarea pe copil, dezvoltarea holistică, învățarea prin joc și activitățile integrate, organizându-le într-o structură curriculară clară și coerentă.

Principalele schimbări vizează reorganizarea sistemului de competențe, introducerea rezultatelor învățării și a finalităților învățării per dimensiune curriculară și pe etape de vârstă, restructurarea unităților de conținut, integrarea explicită a valorilor și a temelor cross-curriculare, precum și consolidarea educației digitale.

Prin aceste actualizări, Curriculumul oferă educatorului repere clare pentru proiectare și evaluare, iar copilului experiențe de învățare autentice, progresive și relevante, care susțin dezvoltarea holistică și tranziția firească spre învățământul primar.